

Europski summit o pristupačnosti

U organizaciji Europskog foruma osoba s invaliditetom (EDF) i pod pokroviteljstvom Microsofta, 31. svibnja i 1. lipnja u Bruxellesu je održan online Europski summit o pristupačnosti. Događaj je organiziran ciljem podizanja razine svijesti o važnosti pristupačne tehnologije u radu, obrazovanju i slobodnom vremenu za osobe s invaliditetom u Europi. Tijekom dva radna dana ključne teme Summitabile su:

1. Europski zakon o pristupačnosti (EAA) i njegov utjecaj na proizvode i usluge
2. Uloga nacionalnih dionika u provedbi EAA
3. Strategija Europske unije (EU) za prava osoba s invaliditetom i zajednički prioriteti za zapošljavanje i obrazovanje.

Europski zakon o pristupačnosti (EAA), punim nazivom [Direktiva \(EU\) 2019/882 o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga](#), ima za cilj usklađivanje zahtjeva za pristupačnost za određene proizvode i usluge, u svrhu neometanog funkcioniranja unutarnjeg tržišta EU-a putem uklanjanja i sprečavanja prepreka slobodnom kretanju koje mogu postojati zbog različitih zakonskih regulativa u pojedinačnim zemljama EU. Također ima za cilj donijeti korist tvrtkama, osobama s invaliditetom i starijim osobama. Primjenom zahtjeva za pristupačnost razjasnit će se postojeća obveza pristupačnosti u zakonodavstvu EU-a, posebno u javnim nabavama i strukturnim fondovima.

Zaključeno je kako različite varijante EAA pozitivno utječu na različite sektore, ali i da ostaju otvorena pitanja o njegovoj implementaciji kroz suradnju, informacije namijenjene korisnicima o značajkama pristupačnosti, dosljednost, internu svijest te rad s osobama s invaliditetom.

Drugog dana summita glavna su tema bili pametni gradovi kao rezultat napretka i digitalne

transformacije. Kao primjeri dobrih praksi digitalno pristupačnih gradova osobama s invaliditetom u svijetu istaknuti su: Chicago (SAD), Tel Aviv (Izrael) i Rio de Janeiro (Brazil). Posebno je istaknuta potreba šire i bolje primjene univerzalnog dizajna koji u najvećoj mjeri svim ljudima omogućava korištenje usluga i/ili proizvoda bez posebnih prilagođavanja.

Mehanizam za oporavak i otpornost

Kako bi odgovorila na izazove krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 Europska unija je 2020. godine uspostavila Mehanizam za oporavak i otpornost kao dio instrumenta EU sljedeće generacije. Planovi za oporavak i otpornost, koje su države članice izradile u suradnji s Europskom komisijom, temelj su za korištenje sredstava iz spomenutog Mehanizma, a time i glavni strateški dokument za planiranje i provedbu reformi, ulaganja i projektnih inicijativa država članica usmjerenih na gospodarski oporavak, održivi razvoj te zelenu i digitalnu tranziciju. U planu za oporavak i otpornost daje se pregled reformi i povezanih ulaganja koje će država članica provesti u sljedećim godinama u skladu s propisanim ciljevima Mehanizma za oporavak i otpornost.

Reforme i ulaganja trebaju biti u skladu s prioritetima koje je postavila EU i usmjereni na prevladavanje izazova utvrđenih u preporukama po državama članicama u okviru europskog semestra za koordinaciju ekonomskih i socijalnih politika. Zajedničko, koordinirano djelovanje na europskoj razini djelotvornije je te državama članicama koristi više od pojedinačnih nacionalnih rashoda, osobito zbog znatnih učinaka prelijevanja među zemljama.

Usto, Mehanizam za oporavak i otpornost u središtu je provedbe plana REPowerEU, koji predstavlja odgovor Komisije na socioekonomske

poteškoće i poremećaje na globalnom tržištu energije uzrokovane ruskom invazijom na Ukrajinu. U tom je pogledu Komisija 18. svibnja 2022. predložila ciljane izmjene Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost kako bi se posebna poglavlja koja se odnose na program REPowerEU uključila u aktualne planove država članica za oporavak i otpornost.

EDF je proveo analizu specifičnih preporuka za različite zemlje u okviru Mehanizma, stavljajući poseban naglasak na temu invaliditeta. Navodi kako je u 2022. vidljiva postupna tendencija sve većeg fokusa na pitanja invaliditeta. Svaka država članica sada ima posebne analize i mjere koje se odnose na invaliditet. Međutim, to se ne odražava u samim preporukama za pojedine zemlje. Ukupno ih samo šest posebno spominje osobe s invaliditetom, u usporedbi s 20 u 2020. godini. Riječ je o preporukama za Belgiju, Estoniju, Mađarsku, Latviju, Nizozemsku i Poljsku. Pitanja koja se odnose na invaliditet, uključena u analizu zemlje i preporuke, uglavnom su se odnosila na:

- Zapošljavanje osoba s invaliditetom
- Siromaštvo i socijalnu inkluziju osoba s invaliditetom
- Socijalne usluge, deinstitutionalizaciju i skrb u zajednici
- Socijalnu zaštitu osoba s invaliditetom
- Obrazovanje, obuku i vještine potrebne za rad

„Šest stupova Mehanizma za oporavak i otpornost“

Green transition

Digital transformation

Smart, sustainable and inclusive growth

Social & territorial cohesion

Health, and economic, social and institutional resilience

Policies for next generation

EDF pozdravlja činjenicu da Komisija uviđa neke od načina na koje su osobe s invaliditetom posebno pogođene aktualnim krizama. Međutim, fokus je, gotovo isključivo, na aspektima koji se odnose na energetske troškove i ovisnost, zelenu tranziciju, kao i na prilagodbu institucija, instrumenata, tržišta rada, socijalnih usluga i općih socioekonomskih konteksta za podršku ukrajinskim izbjeglicama – ali ne spominjući inkluziju izbjeglica s invaliditetom. Prostora za napredak stoga još ima, a na tom putu svakako je vrijedan doprinos zemalja članica koje naglašavaju najvažnije probleme koji se u lokalnom kontekstu odnose na status osoba s invaliditetom.

Potpredsjednica Europske komisije Dubravka Šuica uručila je u lipnju 2022. godine premijeru Andreju Plenkoviću odluku o isplati prve rate od 700 milijuna eura u sklopu Nacionalnog

plana oporavka i otpornosti što je najveći iznos bespovratnih sredstava koji je Komisija do sada dala Hrvatskoj. Uz predsjednika Vlade na svečanosti je sudjelovao i ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marin Piletić koji je tom prigodom predstavio projekt razvoja usluge socijalnog mentorstva, jednu od mjera iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, usmjerena svima onima koji su marginalizirani u društvu i kojima će ta usluga pomoći da aktiviraju svoje sposobnosti i potencijal. Usluga će obuhvatiti više od 30.000 korisnika zajamčene minimalne naknade (ZMN), osoba s invaliditetom, mladih koji su korisnici ZMN-a, osoba koje su odslužile zatvorsku kaznu i mladih koji izlaze iz alternativne skrbi. Korisnicima će pomagati u jačanju njihovih vještina i sposobnosti u svrhu zapošljavanja i uključivanja u društvo.

Digitalna pristupačnost kao element gospodarskog oporavka

U suradnji s Microsoftom i G3ictom, Europski forum osoba s invaliditetom (EDF) 21. lipnja organizirao je događaj na kojemu se raspravljalo o tome kako fondovi za oporavak, uvedeni uslijed okolnosti izazvanih pandemijom COVID-19, mogu promicati inkluzivniju i pristupačniju Europu. Na događaju se govorilo i o tematici javnih nabava. Govornici su istaknuli sljedeće zaključke:

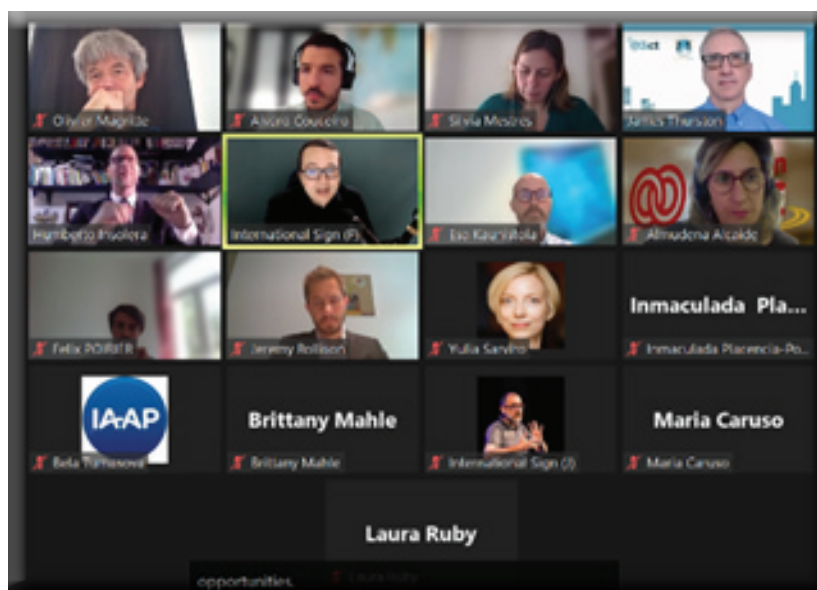
1. Osobe s invaliditetom moraju biti uključene i pomno pratiti kako zemlje Europske unije (EU) koriste sredstva za oporavak
2. Sredstva bi trebalo ulagati u digitalno obrazovanje i obuku o pristupačnosti za studente i stručnjake iz područja informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT)
3. Sredstva se moraju ulagati u javnu infrastrukturu i promet, budući da su to elementi koji su međusobno povezani s digitalnom pristupačnošću.

Značajna sredstva (627 milijardi eura za podršku EU zemljama u gospodarskom oporavku) trebala bi biti korištena na način da služe kao garancija pristupačne i inkluzivne digitalne transformacije. Govornici su, između ostaloga, naglasili i kako javne nabave moraju

promovirati digitalnu pristupačnost. Planovi za korištenje financijskih sredstava, rečeno je na događaju, moraju se odnositi na socijalna prava, a predstavljeni su sljedeći primjeri: Španjolska će poboljšati pristupačnost komunikacije s javnim tijelima; Italija će poboljšati pristup socijalnim uslugama; Portugal će poboljšati pristupačnost digitalne infrastrukture. Preporučeno je i da se organizacije osoba s invaliditetom uključe u platforme koje prate provedbu planova.

Govornici su istaknuli kako je pandemija pokazala da nedostatak pristupa tehnologiji utječe na ljude. Istovremeno fondovima za oporavak od krize nedostaju specifični i eksplicitni kriteriji za pristupačnost i inkluziju osoba s invaliditetom. Ipak, postoji dobra osnova za osiguranje pristupačnih digitalnih rješenja, koju čine standardi i zahtjevi u vezi pristupačnosti u propisima o javnoj nabavi. Vrlo je važno i konstantno ulaganje u digitalno obrazovanje.

Digitalne tehnologije predstavljaju golem potencijal za rast u Europi. Europska komisija zalaže se za izgradnju Europe spremne za digitalno dobate novom generacijom tehnologija pomaže pojedincima, poduzećima i upravnim tijelima kako bi digitalna transformacija koristila svima.

Koristimo li digitalna rješenja i stavimo li ljude na prvo mjesto otvorit će se nove mogućnosti za poduzeća, potaknuti razvoj pouzdane tehnologije, podupirati otvoreno i demokratsko društvo, omogućiti razvoj dinamičnog i održivoga gospodarstva, potaknuti borba protiv klimatskih promjena i postići zelena tranzicija.

Europska komisija putem Instrumenta za tehničku potporu pomaže državama članicama da provedu reforme kako bi iskoristile potencijal digitalnog rasta i uvele inovativna rješenja za poduzeća i građane te poboljšale dostupnost i učinkovitost javnih usluga.

Digitalna Hrvatska 2030. – započeo razvoj Strategije digitalne Hrvatske

Vlada Republike Hrvatske izradila je Nacionalnu razvojnu strategiju do 2030. godine (NRS) kao krovni dokument i sveobuhvatni akt strateškog planiranja kojim se dugoročno usmjerava razvoj društva i gospodarstva u svim važnim pitanjima za Hrvatsku, koja time prvi put od stjecanja neovisnosti, dobiva okvir za razvoj u narednom desetljeću.

U skladu sa Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva počeo je proces izrade Strategije digitalne Hrvatske do 2030. u suradnji s konzultantskom tvrtkom Deloitte, a predviđeni rok za donošenje te strategije je prosinac 2022. godine.

Strategija digitalne Hrvatske do 2030. propisat će viziju digitalizacije društva i gospodarstva RH, pripadajuće ciljeve, prioritete, ključne pokazatelje učinka i ciljane vrijednosti pokazatelja do 2030.

S obzirom da se digitalizacija dotiče svih resora, odnosno upravnih područja, potrebna je, kako poručuju iz tog državnog ureda, snažna koordinacija, jasna vizija i plan da bi se osiguralo da se aktivnosti svih javnih tijela i institucija, odvijaju u istom smjeru.

S te strane, u izradu Strategije, osim državnog ureda i Deloittea uključen je širok krug dionika, od predstavnika drugih tijela javne vlasti i akademske zajednice do privatnog sektora.